

วารสารราชบัณฑิตยสถาน

The Journal of the Royal Institute of Thailand

ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๖

Volume 38 Number 1 Jan-Mar 2013

สำนักศิลปกรรม

The Academy of Arts

ประธานคณะกรรมการแถลง

ประจำปีใหม่ ๒๕๕๖

ชลดา เรื่องรักษ์ลิขิต

มรดกความทรงจำแห่งโลก : จารึกวัดโพธิ์

๑

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

การใช้คำลักษณนามในภาษาไทย

๑๙

กาญจนา นาคสกุล

เมื่อออกเสียงคำว่า เพชรบุรี เป็น [เพ็ดชะ/บุรี] ทำไม [บุรี] จึงกลายเป็น [บุรี]

๓๖

อุดม วโรตม์สิขิตติ์

คำว่า มิ่งและขวัญ

๔๓

นววรรณ พันธุมธา

คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับกริยาอาการในภาษาไทยถิ่นใต้ (อำเภอเมืองสงขลา)

๖๐

วิจินต์ ภาณุพงศ์

สุภาพิตพระร่วงคำโคลง พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๗๖

โชษิตา มณีใส

พระราชนิพนธ์บทเจรจาละครเรื่องอิเหนาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว :

๙๗

การสร้างสี่สีสำหรับผู้ชมร่วมสมัย

ชลดา เรื่องรักษ์ลิขิต

พลาเมงโก-จิตวิญญานแห่งอันดาลูเซีย

๑๒๔

ไชแสง ศุขะวัฒน์

ม้าในนาฏกรรมไทย

๑๓๑

ไพโรจน์ ทองคำสุก

ศัพท์ศิลปะสากลในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

๑๖๒

อัศนีย์ ชูอรุณ

จินตนาการ แนวคิด และการสร้างสรรค์งานศิลปะ วิบูลย์ ธีสุวรรณ	๑๗๔
พิพิธภัณฑ : พระที่นั่งวิมานเมฆ มาโนช กงกะนันทน์	๑๘๙
พระพุทธเจ้าหลวงกับต้นไม้และงานภูมิทัศน์ : พระราชหัตถเลขาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเจ้าพระยาวรวงศ์พัฒน ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๘-๒๔๕๓ เดชา บุญค้ำ	๑๙๗
แนวคิดเรื่องความหมายและการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวในงานสถาปัตยกรรม ผุสดี ทิพทัส	๒๑๑
โลกทัศน์และคำสอนของ ลา รือชฟูโก จินตนา ดำรงค์เลิศ	๒๒๗
กระบวนการเปลี่ยนรูป (metamorphosis) มาลีทัต พรหมทัตตเวที	๒๓๗
คำเรียกในครอบครัวจีน ประพิณ มโนมัยวิบูลย์	๒๔๘
พระถังจางจั๋งฉบับตะวันตก การเดินทางสู่ตะวันออก (Die Morgenlandfahrt) ของแฮร์มันน์ เฮสเซอร์-การค้นหาตัวตนในแง่พระพุทธศาสนา พรสวรรค์ วัฒนางกูร	๒๕๘
สถาปัตยกรรมในประเทศอาเซียน มติ ตั้งพานิช	๒๗๗
การทับศัพท์ภาษาพม่า นิตยา กาญจนะวรรณ	๓๐๔
ผู้จักรวรรดกรรมาอาเซียนร่วมสมัย รินฤทัย สัจจพันธุ์	๓๒๒
การพัฒนาดนตรีไทยสู่ประชาคมอาเซียน ชนก สาคริก	๓๔๗

ประธานคณะกรรมการแถลง

วารสารราชบัณฑิตยสถาน ฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๑ ปีที่ ๓๘ มีบทความรวม ๒๒ เรื่องเป็นผลงานของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่ได้บรรยายในสำนักศิลปกรรม ราชบัณฑิตยสถาน บทความเรื่อง *มรดกความทรงจำแห่งโลก : จารึกวัดโพธิ์* โดยคุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ แสดงความยิ่งใหญ่ของภูมิปัญญาไทยระดับโลก ส่วนบทความที่ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษาไทยมี ๔ เรื่อง ได้แก่ *การใช้คำลักษณนามในภาษาไทย* โดยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล *เมื่อออกเสียงคำว่า เพชรบุรี เป็น [เพ็ดชะ/บุรี] ทำไม [บุรี] จึงกลายเป็น [บุรี]* โดยศาสตราจารย์ ดร.อุดม วิโรตม์สิขิตต์ *คำว่า มิ่งและขวัญ* โดยรองศาสตราจารย์ ดร.นววรรณ พันธุมเมธา และ *คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับกริยาอาการในภาษาไทยถิ่นใต้ (อำเภอเมืองสงขลา)* โดยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรน ภาณุพงศ์ นอกจากนี้ยังมีบทความที่ศึกษาวรรณคดีไทย ๒ เรื่อง คือ *สุภาสิตพระร่วง คำโคลง พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว* โดยรองศาสตราจารย์โชษิตา มณีใส และ *พระราชนิพนธ์บทเจรจาละครเรื่องอิเหนาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว : การสร้างสีสันสำหรับผู้ชมร่วมสมัย* โดยศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เรื่องรักษ์ลิขิต

บทความของศาสตราจารย์ไชแสง ศุขะวัฒน์ นำผู้อ่านให้สัมผัสกับ *ฟลามิงโก-จิตวิญญาณแห่งอันดามัน* ส่วนลีลาเคลื่อนไหวแบบไทยนั้น อ่านได้ในเรื่อง *ม้าในนาฏกรรมไทย* ของ ดร.ไพโรจน์ ทองคำสุก บทความเกี่ยวกับศิลปะมี ๓ เรื่อง ได้แก่ *ศัพท์ศิลปะสากลในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒* โดยรองศาสตราจารย์อัศนี ชูอรุณ *จินตนาการ แนวคิด และการสร้างสรรค์งานศิลปะ* โดยศาสตราจารย์วิบูลย์ ลีสุวรรณ และเรื่อง *พิพิธภัณฑ : พระที่นั่งวิมานเมฆ* โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช กงกะนันท์ ส่วนบทความด้านสถาปัตยกรรม ศาสตราจารย์ ดร.เดชา บุญค้ำ เขียนเรื่อง *พระพุทธรูปเจ้าหลวงกับต้นไม้และงานภูมิทัศน์ : พระราชหัตถเลขาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเจ้าพระยาวรวงศ์ไพฑูริย์ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๘-๒๔๕๓* และศาสตราจารย์ ผุสดี ทิพทัส เสนอ *แนวคิดเรื่องความหมายและการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวในงานสถาปัตยกรรม*

ในสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีต่างประเทศตะวันตก-ตะวันออก ตลอดจนสาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ มีบทความรวม ๔ เรื่อง คือ *โลกทัศน์และคำสอนของ ลา ร็อซฟูโก* โดยรองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ดำรงค์เลิศ *กระบวนการเปลี่ยนรูป (metamorphosis)* โดย

รองศาสตราจารย์มาลิทัต พรหมทัตตเวที *คำเรียกในครอบครัวจีน* โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ และเรื่อง *พระถังซำจั๋งฉบับตะวันตก การเดินทางสู่ตะวันออก (Die Morgenlandfahrt)* ของแฮร์มันน์ เฮลเซอ-การค้นหาดัชนีในแง่พระพุทธศาสนา โดยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ วัฒนางกูร

ขณะที่หน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในกระแสสู่อาเซียน วารสารฉบับนี้มีบทความในกระแसाเซียน อยู่ ๔ เรื่อง ได้แก่ *สถาปัตยกรรมในประเทศไทยอาเซียน* โดยนายมติ ตั้งพานิช *การทับศัพท์ภาษาพม่า* โดยรองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา กาญจนะวรรณ *รู้จักวรรณกรรมอาเซียนร่วมสมัย* โดยศาสตราจารย์ ดร.รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ และ *การพัฒนาดนตรีไทยสู่ประชาคมอาเซียน* โดยนายชนก สาคริก

คณะบรรณาธิการและผู้จัดทำวารสารหวังว่าสาระของวารสารเล่มนี้จะให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านไม่มากนัก

รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ดำรงค์เลิศ
ประธานคณะบรรณาธิการ

พริบปีใหม่ ๒๕๕๖

๐ แสงสุริยเจิดแจ่มจ้า
แสงแรกปีใหม่ใส
แสงธรรมส่องใจไทย
แสงพระไตรรัตน์รั้ง

๐ คล่องธรรมนำจิตแจ้ง
คิดและทำสรรพสรรพ
กิจการกิจสารพัน
พยาธิภยันตรายร้าง

๐ เคารวะหิมปีเก่าก็
นับแต่นี้ทวีโชคหลาย
ทุกข์โศกโรคมลาย
ประสพสวัสดิ์พิพัฒน์แล

๐ กังวลใจใดขัดข้อง
ขึ้นเลื่อนเงินเดือนพูน
ยศศักดิ์จักมากมุล
ชีวิตขัดเกินเป้า

๐ พร ใดในโลกหลุด
เลิศ เลื่องเปรี๊ยะประจักษ์
เกิด ผลช่วยชูชัก
สุข สรรพสุขเพริศแพร้ว

๐ ขอ เจริญชุมเทพทั้ง
ทรง ช่วยอวยพระชนมมาน
พระ ชนมัยยืนนาน
เจริญ พระยศอะคร้าว

นภาลัย
ส่องทล้า
สถิตทั่ว ถ้วนนา
เรือเรือเรือรวง
ทางสวรรค์

สุขสร้าง
สมจิต คตินา
เร็ดร้ายกลายดี
ลี้หาย

แน่แท้
กลายขึ้น ชมแฮ
ขัดขี้ทิวผล

สลายสูญ
สร้างเศร้า
จิตม่วน สรวลเฮย
แต่นี้รันดร

สิทธิศักดิ์
ฤทธิ์แล้ว
ชนขึ้น รื่นเอย
เลิศล้ำหนาเทอญ

จักรพาห
ผ่านเกล้า
เกินกับปี กัดป่นา
เออิทล้ากระเกริกไกร ๒

ผู้ประพันธ์ ชลดา เรื่องรักลิลิต
ภาศิสมาชิกร สำนักศิลปกรรม
ราชบัณฑิตยสถาน

สวัสดีปีใหม่

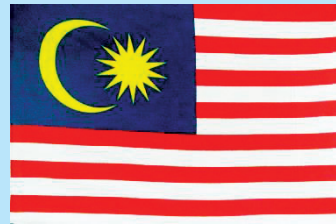

新年快乐
ซิน เหนียน ไคว่ เล่อ

ສະບາຍດີປີໃໝ່

สะ บาย ดี ปี ใหม่

Selamat tahun baru

เซอ ลา มัต ตา ฮุน บา รุ

សួស្តីឆ្នាំថ្មី

ซัว ซเต็ย ซนำ ทเม็ย

Selamat tahun baru

เซอ ลา มัต ตา ฮุน บา รุ

နှစ်သစ်မှာ ပျော်ရွှင်ပါစေ

นิ ตี มา ปยอ ฮวีน บา เซ

Selamat tahun baru

เซอ ลา มัต ตา ฮุน บา รุ

Chúc mừng năm mới

จุก หมึง นัม เม็ย

Maligayang bagong taon

มาลิกายัง บากง ตาอน